

488
~~12~~

ELÄMÄN- OHJETTA

OIKEASSA OLEMISEN MERKILLINEN TAITO

KITTY FLANAGAN

sekä ohjeidenlaatijatoverit Sophie Braham,
Penny Flanagan ja Adam Rozenbachs

Kuvittanut Tohby Riddle
Suomentanut Tuulia Vihanto

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos

488 Rules for Life - The Thankless Art of Being Correct

Copyright © Kitty Flanagan 2019

First published in Australia in 2019 by Allen & Unwin

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-37788-7

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2021

Marmelle

Sisällys

<i>Sananen kirjailijalta</i>	11
<i>Miten tätä kirjaa käytetään</i>	15
TÄRKEIN OHJE	17
KOTONA	21
Kodin perussäännöt	23
Kylpyhuone	26
Keittiö	31
TERVEYS JA ELÄMÄNTAVAT	35
<i>Sananen hyvinvoinnista</i>	37
Inspiraatiota ja neuvoja	39
Tupakointi	42
Liikuntavaatteet	43
Kuntoilu	46
Arvokkaasti ikääntyminen	48
TOIMISTOLLA	53
<i>Sananen avokonttoreista</i>	55
Yleisiä toimisto-ohjeita	57
Syöminen toimistolla	64

KIELENKÄYTTÖ	69
Yleisiä kielenkäyttöohjeita	71
<i>Sananen sukupolvien välisestä kuilusta</i>	77
Nykynuoriso	80
Keskustelu	82
LENTOKONEESSA, JUNASSA JA AUTOSSA	89
<i>Sananen lentomatkailusta</i>	91
Lentäminen	92
ERITYISOSIO - TYRKKIMINEN	100
Tien päällä	103
Julkinen liikenne	108
RUOKA	111
Yleisiä ruokaan liittyviä ohjeita	113
Syöminen	118
Ulkona syöminen	123
Kahvilat ja ravintolat	126
ERITYISOSIO - HEDELMÄT	134
IHMISSUHTEET JA DEITTAILU	141
<i>Sananen ristiriitaisista viesteistä</i>	143
Kiellettyä ensitreffeillä	147
Pariskunnat	151
Pariskuntien ystävät	157
Nettideittailuohjeita miehille	158
Nettideittailuohjeita naisille	161
Seksi	162

VANHEMMUUS	165
<i>Sananen vanhemmuuden asiantuntijalta</i>	167
Yleisiä vanhemmuuteen liittyviä ohjeita	168
Raskaus	175
ERITYISOSIO - ÄIDEILLE	177
Lastenkutsut	182
Lemmikkieläimet	185
MUOTI	189
<i>Sananen muodista</i>	191
Yleisiä muotiohjeita	193
Yli 40-vuotiaiden muoti	197
Farkku ja nahka	199
ERITYISOSIO - TATUOINNIT	201
Lävistyksen ja muut reiät	205
Aurinkolasit	206
Meikki	207
Mallit	210
ELOKUVISSA	211
<i>Sananen elokuvista</i>	213
Elokuvissa kävijät	215
ERITYISOSIO - POPCORN	219
Elokuvantekijöille	223
OSTOKSILLA	227
<i>Sananen sunnuntaishoppailusta</i>	229
Myyjät	231
Huomio, supermarketissa ostoksiaan tekevät	235
Isot supermarketit	237
ERITYISOSIO - SOVITUSKOPIT	238

TEKNOLOGIA	243
<i>Sananen omasta tärkeydestämme</i>	245
Matkapuhelimet	246
Sähköposti	251
Sosiaalinen media	253
Bloggaaminen	258
Youtuben ohjevideot	262
Internetissä kommentointi	264
URHEILU	269
<i>Sananen urheilusta</i>	271
Urheilufaneille	273
Niille, jotka eivät ole urheilufaneja	275
Erityisohjeita miesurheilijoille	277
JUHLAT	279
<i>Sananen juhlista</i>	281
Kutsut ja osallistuminen	282
Syntymäpäivät	284
Päivälliskutsut	286
Häät	291
ERITYISOSIO - HÄÄPUHEET	297
Halloween	301
Joulu, uudenvuodenaatto ja muut	304
LOMA JA MATKUSTAMINEN	307
Kaukomatkailu	309
<i>Sananen punkkaamisesta</i>	311
Yövieraat	315
Australian-matkailijat	317

TAIDE JA VIIHDE	319
<i>Sananen "kulttuurista"</i>	321
Museot ja taidenäyttelyt	323
Eläintarha	327
Teatteri	330
Kirjat	331
IRROTETTAVA ERITYISOSIO - TOSI-TV	333
VIIMEINEN OHJE	343
<i>Kiitokset</i>	349

Sananen kirjailijalta

Tämä kirja oli alkujaan sketsi, jota esitettiin *The Weekly* -nimisessä ohjelmassa australialaisella ABC TV -kanavalla. Olin saanut inspiraation sketsin tekemiseen *12 elämänohjetta* -menestysteoksesta, sillä en pystynyt nielemään sitä, että kirjailija Jordan Petersonilla oli vain kaksitoista ohjetta. Kaksitoista ohjettako muka kattaisi koko elämän? Silkkää hulluutta. Minulla on jo pelkkää kylpyhuonetta koskevia ohjeita enemmän kuin kaksitoista.

Kun sketsi oli näytetty tv:ssä, alkoivat ihmiset tulla kyselymään minulta, mistä tuon *488 elämänohjetta* -nimisen kirjan (jota ei oikeasti ollut olemassa) voisi ostaa. Yllätyksekseni kävi ilmi, etten ollutkaan ainoa sääntöjä rakastava sekopää.

Päätin sitten kirjoittaa pyydetyn kirjan, mutta vitsi tämä kirjakin on. Onhan minunkin myönnettävä, että 488 ohjetta on paljon, eikä kukaan voi pitää niistä kaikista. Olen silti melko varma, että jokainen tykkää joistain kirjan ohjeista. Osuvan ohjeen löytyminen tuntuu hyvältä: on ihanaa, että joku toisenkin ärsyyntyy, raivostuu tai uupuu samoista asioista kuin itse.

Ei kuitenkaan haittaa, vaikkeet olisi samaa mieltä yhdestäkään ohjeesta ja kirjan luettuasi sitten ihmettelisit: Miksiköhän ihmiset ärsyttävät kirjoittajaa niin paljon? Miksei hän vain elä ja anna toisten elää? Sinulla on oikeus ajatuksiisi... kunhan vain tajuat, että sietämätön positiivisuutesi ja "kaikki on ihanaa" -asenteesi sapettavat todennäköisesti hyvin monia ihmisiä ympärilläsi.

Uskon, että syvällä sisimmässään ihmiset janoavat ohjeita. Ennen oli tavanomaista etsiä käytökseen, protokollaan ja etikettiin liittyviä ohjeita erilaisista oppaista. Vaikutusvaltaiset asiantuntijat, kuten Ison-Britannian Debrett's ja Yhdysvaltojen Emily Post, julkaisivat tällaisia oppaita. Meillä oli Australiassakin oma tapakouluttajamme, vaikuttava June Dally-Watkins. Tapasin hänet kerran. Hän ei tervehtinyt minua, vaan arvioi minut katseellaan päästä varpaisiin ja tokaisi sitten muutta mutkitta, ettei minun ikinä pitäisi pukea valkoisia rintaliivejä valkoisen paidan alle. "Nudea päälle, kultase-ni, aina nudea."

Nykyään tuollaisia oppaita ei ole enää saatavilla. Luulen, että nykymaailmassa yleistynyt töykeys ja peruskäytöstapojen puute johtuvat tietämättömyydestä. Jos ei tunne ohjeita, miten niitä voisi noudattaa?

Voitkin siis kiittää luojaa minusta. Kun tämä kattava ohjekirja on käden ulottuvilla, ei huonolle käytökselle löydy teko-syyitä. Aina kun epäröit, millainen käytös sopii tilanteeseen tai mitä ei pidä tehdä, voit tarkistaa asian 488 elämänohjeesta. Vastaus löytyy näiden kansien välistä varmasti.

Miten tätä kirjaa käytetään

Kirja on jaettu osiin, jotka muodostuvat monenlaisista ohjeista. Osa on perusohjeita, jotka kaikkien tulisi jo tuntea, toiset ohjeet taas ovat tarkempia ja soveltuvat niille, joita kutsun todellisiksi ohjeintoilijoiksi. Saatatpa ajoittain törmätä niinkin erikoisiin ja pikkutarkkoihin ohjeisiin, että vain kaltaiseni äärimmäiset kiihkoilijat kykenevät niitä noudattamaan. Tällaiset ohjeet olen jakanut erillisiin osioihinsa, jotta suvaitsevaisemmat lukijat voivat helposti ohittaa ne.

Olitpa sitten minkä tasoinen ohjeiden opetteliija hyvänsä, pidä mielessä, että tämän kirjan lukeminen ja näiden ohjeiden noudattaminen tekevät maailmasta paremman paikan. Voin lisäksi luvata, että sinusta tulee paremman näköinen

ja aiempaa sivistyneempi; muutut kaiken kaikkiaan entistä paremmaksi ihmiseksi. Suhtaudu tähän siis kuin itseapukirjaan, jonka tähden sinun tarvitse luopua sokerista, ostaa kalliita kuntoiluvälineitä tai pitää päiväkirjaa unistasi. Sinun on ainoastaan avattava suusi, kun joku ei noudata ohjeita. Lempeä ja ystävällinen muistutus riittää: "Hei, kuomaseni! Ohjeessa numero 266 sanotaan, ettei aurinkolaseja pidetä niskalla. Kunhan muistutin." Älä ole töykeä tai hyökkäävä, vaan säilytä tietty keveys. Muista, että minun laillani myös sinun tarkoituksesi on olla ainoastaan avuksi.

TÄRKEIN OHJE

1

Jos olet jostain ohjeesta eri mieltä, unohda se ja siirry eteenpäin

Älä missään tapauksessa kimpaannu ja ruikuta sosiaalisessa mediassa siitä, miten näiden 488 ohjeen mukaan olisi mahdollonta elää. Tässä kirjassa ei ole siitä kyse.

KOTONA

Epäilen, että
Siivooja on
Varastanut
Kirjaideani!

KODIN PERUSSÄÄNNÖT

2

Pelipaidat eivät ole taidetta

Älä siis kehystä niitä. Äläkä missään nimessä ripusta niitä seinälle.

3

Älä tuhlaa rahojasi surround-ääneen

Jätkät hei, ketään ei oikeasti kiinnosta. Puhun jätkistä, sillä usein nimenomaan miehet haluavat välttämättä surround-äänentoistolaitteet. Minusta on outoa, jos tv:tä katsoessani ääni ei tule televisiosta. Koska televisiossa kävelevä henkilö on kuitenkin siellä *televisiossa*, silmieni edessä, on puistattavaa kuulla askeleita selkäni takaa tai ympäriltäni.

Sama koskee prameita äänijärjestelmiä, joita ihmiset (jälleen useimmiten miehet) itselleen asentavat. Sellaisia, joissa kaiuttimia on viritetty joka soppeen, jotta lemppareitaan voisi huudattaa läpi talon. Olet kodissasi etkä tavaratalossa, eikä musiikin tarvitse seurata jokaista liikettäsi. Käytä rahasi mieluummin vaikka kinkkuun.

4

Et tarvitse viihdehuonetta tai kotiteatteria

Katso tv:tä olohuoneessa niin kuin normaali ihminen. Tai mene elokuviin.

5

Juomat voivat olla jättikokoisia, mutta perhepotretit eivät

Monet firmat kaupittelevat kankaille tehtyjä perhepotrettien suurennoksia, mutta se ei suinkaan tarkoita, että sinun pitäisi sellaista mennä hankkimaan. Muutama normaalikokoinen valokuva riittää - ethän halua tehdä olohuoneestasi mitään muistopyhättöä.

6

Älä valita siivojasta

Kotisiivous on yksi elämän suurimpia ylellisyyksiä, joten jos sinulla on siihen varaa, tulisi sinun olla äärimmäisen kiitollinen. Vaikka pitäisit siivojaasi miten huolimattomana, pidä mielessä, että olisi paljon ikävämpää joutua itse moppaamaan keittiön lattia, jynssäämään kylpyhuone ja repimään karvahirviöitä viemäristä.

7

Odoti viikko ennen kuin syytät siivojaa varkaudesta

Siivojaa syytetään aina. Sitä ei koskaan tehdä kasvotusten, vaan kuiskimalla hänen selkänsä takana. Hän on voinut milloin mitäkin: kaulakorut, lempilautaset, korvakorut, vitosen, mittanauhan, paistinlastan tai jotain muuta.

Siivoajat eivät ole tyhmiä; he tietävät kyllä olevansa aina ensimmäisenä epäiltyjen listalla. Voin siksi vannoa, että siivoja ei ole vinyt tavaroitasi.

Tässä on todennäköisempi tapahtumakuvaus: olet laittanut kaulakorusi, lempilautasesi, korvakorusi, vitosen, mittanauhan tai paistinlastan jonnekin, minne et normaalisti sitä laita, ja sitten on käynyt niin kuin kaikille keski-ikäisille käy: olet tyystin unohtanut, minne olet sen jemmannot.

Odota viikon verran. Siivoojan "varastamat" asiat ilmentyvät kyllä jostain.

8

Liput eivät ole verhoja

Lippu ikkunassa kertoo siitä, että reppureissaajat ovat asettuneet taloksi. Mikäli Uuden Etelä-Walesin matkailuneuvonta on kiinnostunut amatööritutkimuksistani, niin arvioin asuinalueeni lippuverhojen perusteella suurimman osan Bondi Junctionin kävijöistä tulevan Irlannista ja Brasiliasta. Tervetuloa vain kaikille... Käykäähän seuraavaksi ostamassa verhot.

9

Glamour-kuvien paikka on laatikossa

Mieti ensin tarkkaan, tarvitsetko todella itsestäsi sellaista valokuvaa, joka on pehmeästi tarkennettu ja jossa esiinnyt bordellin mieleen tuovalla sängyllä punaisten satiinityynyjen keskellä nelinkontin, jalassasi korot, kaulassasi höyhenpuuhka ja naamallasi hölmistynyt ilme. Mieti sitten vielä tarkemmin, kannattaako sellaista kuvaa esitellä missään.

KYLPYHUONE

10

Kylpyhuoneessa on oltava ovi

Tämä vaikuttaa itsestään selvältä asialta. Hienostelija-arkkitehtien keskuudessa vallitsee kuitenkin parhaillaan häiritsevä trendi, joka saa heidät suunnittelemaan makuuhuoneeseen yhdistettyjä kylpyhuoneita, joissa on joko lasiovi tai - vielä pahempaa - *ei ovea ollenkaan*. Ymmärrän kyllä toiveen sisä- ja ulkotilojen yhdistämisestä, mutta tällainen avoin makkarin ja kylppärin yhdistelmä on pelkkä mahtailun ja ällöttävän epäkäytännöllisyyden sulauma (paino sanalla ällöttävä).

11

Yksi lavuaari riittää

Vaikka miten tykkäisit tehdä kumppanisi kanssa asioita yhdessä, ei teidän silti todellakaan tarvitse harjata hampaitanne pönöttäen kylki kyljessä omien lavuaarienne edessä. Minä tykkään olla kylpyhuoneessa yksin riippumatta siitä, mitä siellä teen. Jos kuitenkin olette niitä outoja pariskuntia, jotka tykkäävät peseytyä yhtäikaa, teistä tuskin on epämukavaa sylkeä samaan altaaseen. Tupla-altaat ovat näin ollen täysin tarpeettomia. Yksi kylpyhuone, yksi lavuaari.

12

Älä jää marinoitumaan omaan sontaasi

Kylpyhuone ei ole kirjasto. Maailmassa on paljon mukavampia paikkoja, hajuttomammista puhumattakaan, joissa voit lukea kirjaa. Älä viivyttelä, vaan käy vessassa ja tule sieltä sitten ulos.

13

Vaihda uusi vessapaperirulla tyhjän paikalle

Vaihda se. Olet aikuinen. Aikaa kuluu kymmenen sekuntia.

14

Älä jätä rullaan yhtä paperinpala

Älä ole naurettava. Yksi paperinpala on vielä parempaa kuin rullan vaihtamatta jättäminen, sillä yhden palan jättämisen eteen on nähtävä vaivaa. Kaikki tietävät, ettei pala ole jäänyt siihen sattumalta, vaan että kyseessä on tarkkaan suunniteltu operaatio, jotta uuden rullan vaihtamisesta voisi lais-
taa. Olet vetänyt paperia varovaisesti, jotteivät kaikki loput irtoaisi ja rulla jäisi tyhjäksi. Saatat jopa rullata takaisin päin vain varmistaksesi, että tuo yksi pala pysyy paikallaan, vaikka tiedät tasan tarkkaan, ettei siitä ole mitään hyötyä kenellekään.

Älä myöskään ole ääliö, joka sulloo uuden rullan vanhan päälle. Ei sitäkään lasketa.